

24-08-2009

Sagsnr.
2009-133813

Dokumentnr.
2009-601158

Sagsbehandler
Birthe Bertelsen

Høring om fredningsforslag

Der er gennemført to høringer som led i Økonomiforvaltningens udarbejdelse af et forslag til en ny fredning af Kanalerne. Forud for arbejdet med fredningsforslag blev der indhentet forslag og bemærkninger fra en række myndigheder, interessenter, grundejere langs kanalerne etc. Der indkom høringssvar fra Kultur- og Fritidsforvaltningen, Indre By Lokaludvalg, Christianshavns Lokaludvalg, Slots- og Ejendomsstyrelsen, Københavns Energi, Nordea-Fonden, ejeren af Ny Kongensgade 1, Lejerbo og Ejerforeningen Løvens Gård/Grundejerforeningen Christiansbro.

Efterfølgende blev det udarbejdede udkast til fredningsforslag sendt i høring hos de samme parter, herunder de to lokaludvalg, der havde mulighed for at inddrage borgerne i høringsprocessen.

Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning, Center for Bydesign og Center for Park og Natur, har ingen bemærkninger til udkastet til fredningsforslag.

Københavns Kommunes Kultur- og Fritidsforvaltning har ingen bemærkninger, men henviser til forvaltningens svar ang. brugen af

Center for Byudvikling

Rådhuset, 3. Sal, 9
1599 København V

Telefon
3366 2688

Telefax
3366 7003

E-mail
bbe@okf.kk.dk

EAN nummer
5798009800176

www.kk.dk

kanalerne til fritidsaktiviteter, idræt og kultur i den indledende høring.

Håndtering i fredningsforslaget: Offentlighedens adgang til en aktiv brug af vandet er optaget som et formål og vurderes sikret i fredningsbestemmelserne.

Miljøministeriet, Miljøcenter Roskilde, foreslår en præcisering af den handlende myndighed (Københavns Kommune), således at det står klart, at hjemmelen følger af kommunens egenskab af tilsynsmyndighed for fredningen. Der ønskes en nærmere beskrivelse af den i fredningen omtalte handleplan for indsatser for vandkvalitet.

Håndtering i fredningsforslaget: De foreslåede præciseringer og beskrivelser indføres i fredningsforslaget.

Kystdirektoratet har ingen bemærkninger, men gør opmærksom på, at direktoratet er myndighed for uddybning, opfyldning og etablering af faste anlæg indenfor havneområdet og således også i kanalerne.

Slots- og Ejendomsstyrelsen har ingen bemærkninger.

Københavns Energi har ingen bemærkninger.

By & Havn I/S har en række bemærkninger til fredningsforslaget:

Begrebet bolværker ønskes defineret nærmere og de ikke-synlige dele (forankringssystemet) ønskes også omfattet af fredning.

By & Havn finder fredningens formål om at sikre og regulere offentlighedens adgang til færdsel og aktiviteter på bolværkerne og på vandet overflødig og ønsker den udtaget af fredningen, da dette allerede reguleres af By & Havns havnereglement.

Bestemmelsen om at de fredede træer i tilfælde af fældning skal erstattes af tilsvarende ny beplantning ønskes suppleret med et krav om, at denne er ”af passende størrelse”.

By & Havn finder fredningens formuleringer om krav til en harmonisk udformning af sammenhængende bolværksstrækninger upræcise og potentielt økonomisk byrdefulde for bolværksejerne og anmoder om en mere entydig formulering af bestemmelserne. Endvidere opfattes fredningsforslagets bestemmelser om fremrykning af bolværker ved renovering (hvor fremtidig fremrykning af hensyn til at bevare kanalernes bredde kun tillades, hvor der ikke allerede er sket fremrykning) som en skærpelse i forhold til den gældende fredning, der er uønsket, fordi den vil fordyre bolværksrenoveringen.

Fredningsforslaget giver mulighed for at oprense kanalernes bund. By & Havn tilkendegiver, at man ikke vil betale oprensning ud over det nuværende niveau.

I forhold til sejlads i kanalerne påpeges det, at denne ikke kan ske uden konsekvenser, der må opfattes som almindelig slitage.

Det ønskes præciseret, at By & Havn på en række punkter (anlæg på vandet, bro- og bolværksrenovering etc.) skal søges om tilladelse. Det ønskes ligeledes beskrevet, at anbringelse af ledninger og lign. på bolværker kræver bolværksejerens tilladelse.

Beskrivelsen af ansvarsfordelingen vedrørende pleje og vedligeholdelse af de fredede områder ønskes præciseret, da der ikke er redegjort tilstrækkelig klart for bl.a. ansvaret for træerne langs kanalerne.

Håndtering i fredningsforslaget: Bolværkernes forankring befinder sig udenfor fredningsområdet under de omgivende vejarealer mv. Men da de er en forudsætning for at bevare bolværkerne præciseres det, at de er beskyttet i deres helhed, og at der ikke må ske indgreb i de forankringer, der er en forudsætning for bolværkernes stabilitet mv. En sikring af adgangen til en rekreativ anvendelse af kanalerne er nyt i forhold til den gældende fredning, der ikke varetager rekreative formål eller offentlighedens adgang. Det vurderes at være en væsentlig fordel ved at anvende Naturbeskyttelseslovens fredningsbestemmelser (snarere end bygningsfredning), at offentlighedens adgang og rekreative interesser kan sikres. Havnereglementet vurderes ikke at varetage disse interesser i samme omfang.

Det vurderes ikke at være hensigtsmæssigt at stille krav om plantning af træer ”af passende størrelse”, da dette krav ikke er tilstrækkeligt entydigt. Plantning af store træer vil ikke i alle tilfælde være den fagligt bedste løsning, da de kan have sværere ved at tilpasse sig forholdene på voksestedet.

Renoveringer af bolværkerne finder typisk sted med lange intervaller. De enkelte bolværksejere forestår selv renoveringerne, så de sker på forskellige tidspunkter. Den gældende fredning tillader ikke, at kanalernes bredde derved indskrænkes, men der har gennem årene udviklet sig en praksis for, at Fredningsnævnet har givet dispensation til at trykke bolværkerne op til ½ meter ud i kanalen ved renovering. Det har medvirket til, at bolværkerne har en del spring i deres forløb og forskelle i deres udformning, som har en negativ virkning på helhedsindtrykket. Forskelle begrundet i renovering af bolværkerne kan ikke undgås, men med fredningens formulering tilstræbes det, at disse spring så vidt muligt begrænses og at udformningen bliver så harmonisk som muligt.

Københavns Kommune deler ikke By & Havn vurdering af, at en præcisering af mulighederne for at rykke bolværkerne længere ud i kanalerne ved renovering er en økonomisk byrdefuld ændring i forhold til den gældende fredning. De foretagne fremrykninger er alle sket på dispensation, og fredningen vil ikke på længere sigt opfylde sit formål, hvis der tillades gentagne fremrykninger.

Fredningsforslaget pålægger ikke By & Havn øgede forpligtelser til oprensning af kanalernes bund. En god vandkvalitet (herunder kvalitet af bundsediment) vurderes at blive tilstrækkeligt sikret med de kommende planer for vandkvalitet og de dertil hørende planer for

konkrete handlinger, og den reguleres derfor ikke i fredningsforslaget. Fredningsforslaget beskriver ikke udtømmende, i hvilket omfang der skal søges om tilladelse til anlæg og lignende hos myndigheder, grundejere mv. Det skønnes ikke hensigtsmæssigt at medtage oplysninger om andre myndigheders kompetence i en fredning. Det påhviler de parter, der ønsker at etablere nye anlæg osv., at indhente de til enhver tid nødvendige tilladelser.

Det er ikke hensigten, at fredningsforslaget skal føre til en ændret ansvarsfordeling for pleje og vedligeholdelse af fredningsområdet. Dette søges tydeliggjort i fredningsteksten.

Indre By Lokaludvalg gør opmærksom på, at udvalget ikke har gennemført borgerinddragelse i sagen, da Fredningsnævnet vil foretage en offentlig høring som led i sagens behandling. Lokaludvalget glæder sig over, at fredningsforslaget vil muliggøre museumsskibe i Frederiksholms Kanal og at befolkningens adgang til at bruge kanalerne rekreativt nu bliver en del af fredningens formål.

Lokaludvalget finder dog, at der ikke bør være undtagelsesbestemmelser for offentlig adgang som foreslået for eksisterende bådebroer og landgangsbroer direkte til private fartøjer. Udvalget ser i øvrigt frem til, at der etableres nye trapper, forsænkede bolværker etc. til glæde for offentligheden, idet disse vil kunne skabe rekreative muligheder til erstatning for de byrum, der ikke vil være tilgængelige i byggefasen for Metrocityringen.

Håndtering i fredningsforslaget: Det er vurderet som hensigtsmæssigt at give bådejere mulighed for at have landgange mv. til deres både, herunder husbåde, som ikke er offentligt tilgængelige. Offentlighedens adgang er varetaget i betydeligt omfang og de sikkerhedsmæssige (herunder tyverisikring) ulemper ved en helt ubegrænset offentlig adgang skønnes at overstige de fordele, offentligheden ville opnå ved adgang til landgange. Det skal bemærkes, at fredningsforslaget ikke indebærer en pligt til at ændre bestående anlæg, men ved fornyelse af bådebroer, trapper etc. vil hegn mv. ikke kunne fornyes.

Fredningsforslaget indebærer ikke pligt til at etablere de anlæg (trapper, forsænkede bolværker etc.), der gives mulighed for, og mulighederne vil som udgangspunkt ikke kunne udnyttes, før fredningssagen er afsluttet.

Christianshavns Lokaludvalg har sendt to svar, dels et svar fra selve lokaludvalget, dels en opsamling af udsagn fra et borgermøde, som ikke har været behandlet i udvalget.

Lokaludvalget finder, at det nye fredningsforslag er en forringelse i forhold til den gældende fredning. Udvalget ønsker, at fredningen skal omfatte en række ikke nærmere angivne arealer på land langs kanalerne og antyder, at dette også skulle/burde være tilfældet med den gældende fredning.

Lokaludvalget ønsker en mere udførlig omtale af den tidligere

erhvervsmæssige brug af kanalerne omkring Slotsholmen til både med salg af dagligvarer.

Lokaludvalget er uenigt i beskrivelsen af de trafikale forhold og ønsker, at denne skal udgå af redegørelsen.

Lokaludvalget roser fredningsforslagets bestemmelser om husbåde, men beklager, at der ikke er optaget detaljerede bestemmelser om særlige historiske skibstypers placering i udvalgte dele af Christianshavns kanal og henviser til, at disse historiske skibe er sikret plads i Nyhavn og i bassinet ved Udenrigsministeriet.

Lokaludvalget protesterer mod fredningsforslagets bestemmelser om veje, stier og tekniske anlæg, idet der ikke ønskes mulighed for at etablere nye broer, uanset om disse bliver oplukkelige, og udvalget finder bestemmelserne svagere end den gældende fredning, idet fem af udvalgets medlemmer dog bemærker, at de ikke er enige i modstanden mod nye broer.

Lokaludvalget ønsker, at muligheden for at opsætte redningsudstyr skal underlægges æstetiske krav, og mener samtidig, at der skal henvises eksplicit til lovgivning om havne.

Ved borgermødet fremkom yderligere følgende synspunkter:

Der er mange barrierer for adgang ud over hegn, hertil hører udeservering, parkering og faciliteter til husbåde på kajerne samt selve husbådene.

Husbåde vil udlede urensset spildevand, og de kan medføre indbliksgener i naboejendomme. Husbåde skal være rigtige skibe, de må ikke være ombyggede, og de bør i højde flugte kajen. Kommunen bør ikke være tilsynsmyndighed, da den også er vejmyndighed og i nogle tilfælde kan være bygherre.

Håndtering i fredningsforslaget: Københavns Kommune er ikke enig i, at der ikke er behov for nye fredningsbestemmelser. Uden en ændret fredning vil der ikke være mulighed for husbåde, og med en ny fredning vil det være muligt at prioritere kanalernes rekreative brug, som ikke er sikret med den gældende fredning. De tilstødende landarealer (veje, parkeringspladser, promenader mv.) vurderes ikke at være fredningsværdige i naturbeskyttelseslovens forstand, hvorfor fredningsgrænsen ikke foreslås ændret i forhold til den gældende. Den rejste tvivl om den gældende frednings udstrækning er ubegrundet. Denne fremgår helt klart af de til fredningen hørende kort.

Med hensyn til den tidligere anvendelse af kanalerne til både med salg af dagligvarer justeres teksten i redegørelsen.

Københavns Kommune er ikke enig i, at redegørelsen for de trafikale forhold skal udgå, idet disse forhold udgør en del af baggrunden for fredningsbestemmelserne. Teksten rettes til under hensyn til Lokaludvalgets bemærkninger til indholdet.

Med hensyn til husbåde vurderes der ikke at være grundlag for at anvende fredningsbestemmelser til en detaljeret regulering, således at kun bestemte historiske skibstyper kan tillades. Dette savner hjemmel i

naturbeskyttelsesloven og skal ses i sammenhæng med, at karakteren af de lystbåde, der også er hjemmehørende i kanalerne, ikke kan reguleres. De historiske skibe i Nyhavn er placeret med baggrund i aftaler, der ikke hviler på fredningen, og det vil være muligt at lave lignende aftaler for dele af Christianshavns Kanal.

Den gældende fredning tager ikke stilling til etablering af broer, men beskytter alene bolværkerne mod indgreb. Broer kræver således dispensation, hvis de medfører ændringer af bolværkerne, men da sejlads og rekreativ brug af vandet ikke er et mål med den gældende fredning, vil en dispensation afhænge af æstetiske og bevaringsmæssige hensyn. Københavns Kommune vurderer derfor, at fredningsforslaget, der stiller krav til evt. nye broer, varetager hensynet til brugen af vandet i større grad end den gældende fredning.

Udformningen af redningsudstyr skal primært sikre, at udstyret er tilstrækkelig synligt og tilgængeligt. De generelle regler på området, der skal sikre dette, bør ikke underordnes æstetiske hensyn, hvis dette sker på bekostning af sikkerheden. Dette udelukker ikke, at der tages hensyn til det kulturhistoriske miljø ved valg af placering mv.

Københavns Kommune opfatter ikke udeservering, både og husbåde mv. som barrierer i forhold til vandet, men som en del af et aktivt og rekreativt værdifuldt kanalmiljø. Husbåde vurderes ikke at medføre behov for væsentlige anlæg på kajen, der vil hindre adgang. Det er et generelt mål for kommunens politik form havnepromenader at fjerne hindringer for adgangen til vandet, denne politik supplerer således fredningen.

Hverken lyst- eller husbåde må udlede urensset spildevand. Dette reguleres af kommunal planlægning samt lovgivning. Husbådes størrelse og udformning reguleres efter såvel plan- som bygge-loven. Herved forebygges gener for de omkringboende. På grund af afstanden mellem kanalen og bygningerne i de omkringliggende gader vurderes der ikke at opstå indbliksgener eller lignende, der kunne begrunde lavere højdegrænser. Lystbådernes højde kan ikke reguleres efter ovennævnte lovgivning, og der vurderes ikke at være behov for at regulere den i fredningen. Det er nødvendigt at tillade, at husbåde er ombyggede fartøjer, da de ellers ikke vil kunne leve op til bygge-lovens krav.

Det følger af naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 1, at kommunen er tilsynsmyndighed. Dette gælder også for alle andre fredninger i København.

Danmarks Naturfredningsforening mener, at Marmorbroen i modstrid med det oplyste i fredningsforslaget er bygningsfredet.

DN ønsker (på linje med Miljøcenter Roskilde) den i fredningsforslaget nævnte handleplan for vandmiljø bedre beskrevet.

DN ønsker udformningen af nye regnvandsudløb og udløb fra overløbsbygværker underlagt krav om godkendelse i Fredningsnævnet. Formuleringen af § 3, stk. 1, ønskes skærpet fra ” Kanalerne kan som

hidtil udnyttes til såvel lyst- som erhvervssejlad, så længe dette kan ske uden skade på bolværker mv. og uden væsentlig påvirkning af vandmiljø, bundvegetation og lignende.” til ” Kanalerne kan som hidtil udnyttes til såvel lyst- som erhvervssejlad, så længe dette kan ske uden skade på bolværker mv. og uden nævneværdig negativ påvirkning af vandmiljø, bundvegetation og lignende.”

DN ønsker, at § 3, stk. 2, indeholder en nærmere beskrivelse af anvendelsen af skibe, husbåde og anløbsbroer til f.eks. restauranter, handel, kulturelle og rekreative formål.

DN ønsker udformningen af såvel udvidelser af eksisterende broer som af nye broer samt trapper, anløbspladser og forsænkede bolværksstrækninger underlagt krav om godkendelse i Fredningsnævnet.

Håndtering i fredningsforslaget: Det er en fejl, at Marmorbroen ikke er nævnt som bygningsfredet, hvilket rettes i fredningsforslaget.

Beskrivelsen af handleplan for vandmiljø præciseres som ønsket.

Regnvandsudløb og udløb fra overløbsbygværker er normalt placeret, så de ikke er synlige over vandlinjen. Det vurderes derfor ikke at være nødvendigt at stille særlige krav til deres udformning.

Det præciseres, at der i § 3, stk. 1, er tale om negative påvirkninger.

§ 3, stk. 2, omfatter alene husbåde. Deres anvendelse kan reguleres med hjemmel i plan- og byggeloven, således som det er sket i kommuneplanen og en række lokalplaner. Med fredningen stilles der yderligere krav til administrationen af den øvrige lovgivning. Brugen af skibe og anløbsbroer til de nævnte formål falder i overensstemmelse med byggeloven kun udenfor bestemmelserne, hvis den er af rent forbigående karakter (som f.eks. anløb af pæreskude fra Fejø i ca. 1 uge). Det vurderes ikke at være nødvendigt at regulere disse helt kortvarige anvendelser.

Den gældende fredning har givet anledning til et stort antal dispensationssager i Fredningsnævnet. Med fredningsforslaget lægges der op til en arbejdsdeling, hvor fredningstilsynet kan godkende de anlæg mv., der er tilladt i bestemmelserne i fredningsteksten og hvor der typisk er stillet krav eksempelvis om materialevalg, funktion (f.eks. oplukkelighed af broer), mens Fredningsnævnet skal tage stilling til alle anlæg, der går ud over fredningsbestemmelserne og derfor kræver dispensation. Et krav om godkendelse fra Fredningsnævnet til alle anlæg bør forudsætte, at der samtidig i fredningen fastsættes nogle kriterier, som Fredningsnævnet kan bruge til sin afgørelse. DN har ikke foreslået sådanne kriterier. Der vurderes ikke som hensigtsmæssigt at ændre på arbejdsdelingen.

Ejerforeningen Elefantens Gård finder, at etableringen af nye broer vil virke begrænsende for lystbådene og for opretholdelsen af de nuværende kulturhistoriske, rekreative og naturmæssige værdier og protesterer mod planlægningen af broer for cyklister og fodgængere.

Håndtering i fredningsforslaget: Københavns Kommune vurderer jf. svaret til Christianshavns Lokaludvalg, at fredningsforslaget, der stiller krav til evt. nye broer, varetager hensynet til sejlads og rekreation på vandet i større grad end den gældende fredning. Med fredningsforslaget tages der ikke stilling til, om der skal etableres nye broer. Dette vil ske i kommunal planlægning.

Ejerforeningen matr. nr. 80 finder, at etableringen af nye broer vil føre til masteskibenes forsvinden. Bestemmelser om broers åbningstider og priser herfor ønskes optaget i fredningen. Samtidig ønskes antallet af sejlads med kanalrundfarter og lignende skåret ned, da de opfattes som støjende og medvirker til at der samles affald og slam i kanalen, hvilket øger ejerforeningens udgifter til vedligeholdelse.

Håndtering i fredningsforslaget: Københavns Kommune vurderer jf. foregående svar, at fredningsforslaget i forhold til evt. nye broer, varetager hensynet til sejlads og rekreation i større grad end den gældende fredning. Der vurderes ikke at være hjemmel i loven til at stille krav om bestemte åbningstider og priser for fremtidige broer. Det er ikke hensigten med fredningen at gribe ind i den eksisterende trafik på kanalerne, for så vidt som den ikke skader kanaler og bolværker ud over almindelig slitage.

Lejerbo (enslydende svar fra flere afdelinger) ønsker ikke broer over kanalerne og mener ikke, at det nye fredningsforslag er en forbedring. Broer vil medføre en ændring af miljøet i kanalerne, hvilket Lejerbo opfatter som værende i modstrid med den gældende fredning. Ønsker om nye broer bør ikke være baggrunden for at revidere fredningen. Lejerbo mener ikke, at oplukkelige broer vil fungere og bebuder et erstatningskrav for lejetab, hvis broer hindrer udlejning af kajpladser til både, der er højere end den frie gennemsejlingshøjde.

Det fredede areal ønskes udvidet blandt andet med henblik på at fjerne trafik og ”tilfældige installationer” fra arealer langs kanalerne. Brugen af lokalplaner som instrument (herunder de ved tinglysning sikrede promenader) afvises med den begrundelse, at de ikke har retsvirkning med tilbagevirkende kraft.

Lejerbo er imod husbåde generelt og specifikt imod at tillade husbåde bygget til formålet i de to afgrænsede områder Trangraven og Børsgraven. Lejerbo mener, at beboere på husbåde vil beslaglægge kajarealerne til tekniske installationer, parkering, private møbler mv.

Håndtering i fredningsforslaget: Ønsket om at bygge nye broer er ikke baggrunden for fredningsforslaget. Det er affødt af kommunens planlægning for husbåde og af et ønske om en tidssvarende fredning, der inddrager rekreative interesser mv. i sit formål. Københavns Kommune vurderer jf. foregående svar, at den gældende fredning ikke

generelt er til hinder for nye broer, og at fredningsforslaget i forhold til evt. nye broer varetager hensynet til sejlads og rekreation. Der vurderes ikke at være grundlag for et krav om erstatning, og det må i givet fald knytte sig til konkrete brobyggerier, idet fredningsforslaget ikke i sig selv medfører tab af indtægtsmuligheder.

Det beror på en misforståelse, at en fredning skulle virke med tilbagevirkende kraft. Der kan i en fredning fastsættes bestemmelser om naturgenopretning, således at der skal ske en tilstandsændring, men disse regler er ikke egnet til at fjerne trafik mv. fra vejene langs kanalerne som ønsket af Lejerbo. Det er ikke hensigten med fredningen at ændre vejstrukturen i de centrale bydele og tilsidesætte kommunens vejnetsplan. Som tidligere anført vurderer Københavns Kommune ikke, at arealerne langs kanalerne er fredningsværdige i naturbeskyttelseslovens forstand.

Husbåde skal i alt væsentligt være ombyggede skibe, men husbåde bygget til formålet vurderes at kunne placeres i Trangraven og Børsgraven, der er markant bredere og omgivet af store bygninger (Nationalbanken, papirlageret, Lejerbos boligbyggeri), som ikke har historisk karakter. Naturklagenævnet har godkendt en eksisterende husbåd af denne art i Trangraven. Uanset at kajarealerne ikke indgår i fredningen, kan de ikke inddrages til private formål af beboere på husbåde.

Wilders Plads Ejendomme A/S oplyser, at virksomheden vil fremkomme med sine bemærkninger efter høringsperiodens udløb. Virksomheden har ikke siden indsendt bemærkninger.

Der indkom endvidere nogle bemærkninger fra enkeltpersoner mv., der ikke var omfattet af høringen (idet den foregik gennem lokaludvalgene), men disse henvendelser indeholdt ikke spørgsmål eller bemærkninger, der ikke indgik i svarene fra høringsparterne.